

ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΤΟΥ
ΓΡΑΨΑΝΤΟΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΥΠΟ

ΑΡ. ΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΖΑΧΟΥ

Ἀρχιτέκτονος

Παρ' ὅλας τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ὑπέστη κατὰ καιροῦς ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων διέσωσεν ἀκόμη σημεῖα τινὰ ἀρκούντος χαρακτηρηστικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν σχετικῶς σαφῆ εἰκόνα τῆς ἐν γένει φυσιογνωμίας τῆς πόλεως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν τῷ προσφάτῳ παρελθόντι ἀκμῆς αὐτῆς.

Ἐκ τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων ἐκτὸς μεγάλου μέρους τοῦ τείχους ἐσώθησαν τὸ δεσπόζον τῆς πόλεως Τζαμίον τοῦ Ἀσλὰν Πασᾶ μετὰ τῶν κελίων τοῦ Μενδρεσέ καὶ τῆς βιβλιοθήκης ὡς ἐξαρτημάτων αὐτοῦ (εἰκ. 1 καὶ 2) ὡς καὶ τινὰ ἄλλα δευτερευούσης σημασίας οἰκοδομήματα. Ταῦτα, ἂν καὶ ἐκτισμένα ἀπὸ ἐγχωρίους τεχνίτας, λόγῳ τοῦ προορισμοῦ των, πρὸς ἐξυπηρέτησιν δηλαδὴ θρησκευτικῶν ἀναγκῶν, ἐκτίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει ὑποδειγμάτων Μωαμεθανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς¹ καὶ συνεπῶς ἐξέρχονται τοῦ κύκλου τῆς παρουσίας μελέτης.

*
**

Ὅ,τι κυρίως ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἐνταῦθα εἶνε ἢ ἐν γένει ἀρχιτεκτονικῆ τῶν διαφόρων πατριαρχικῶν οἰκιῶν τῶν προυχόντων, ὡς καὶ αἱ οἰκίαι τῆς μεσαιᾶς κοινωνικῆς τάξεως, ἤτοι τὰ «ἀρχοντόσπιτα» καὶ «νοικοκυρόσπιτα».

Ἐνεκα τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς² τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἡ πολυθρόλιτος πόλις τῶν Ἰωαννίνων ὑπὸ τοῦ Ἀλή τῷ 1820 οὐδὲν ἐκ τῶν πεφημισμένων ἀρχοντικῶν σπιτιῶν τῶν παλαιότερων χρόνων διεσώθη μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Μετὰ τὴν καταστροφὴν αὐτὴν τὰ Ἰωάννινα φθίνουσι, ἢ λαμπρότης των ἔδυσσε καὶ τὰ περίφημα αὐτῶν οἰκοδομήματα ἐξέλιπον

¹) Περὶ τῶν Μονῶν τῆς Νησιδος καὶ τῶν Τουρκικῶν μνημείων τῶν Ἰωαννίνων βλέπε Α. Ξυγγοπούλου, «Ἡπειρ. Χρον.» Τόμ. Α'.

²) Βλ. Ἀραβαντινοῦ Χρονογρ. I 332.